Sme tu pre Vás

GRÉCKOKATOLÍCKA CIRKEV

farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Humenné – mesto

www.grkat.he.sk/mesto

Cena: dobrovoľný príspevok

Ročník: 3. Číslo: 20

2. november – Pamiatka zosnulých

Človek je každý deň cez médiá konfrontovaný so smrťou. Ak sa ho nedotýka priamo, tak o nej aspoň počuje. Smrť je súčasťou nášho života a čím je človek starší, tým viac a viac prichádza so smrťou do kontaktu (smrť blízkych ľudí), ale aj sám prichádza k otázke, kedy a kde nastane moja smrť? Keď v centre Humenného, v kvetinárstve na námestí, čítame posmrtné parte našich spoluobčanov, mnohí z nás sa pozastavia nad faktom, že dotyčný zomrel v rovnakom veku, ako je ten náš alebo bol dokonca podstatne mladší. Prečo teda ja tu ostávam, akú mám ešte na tomto svete úlohu, čo mi prinesú najbližšie mesiace a roky? Tieto otázky sa tlačia do mysle človeka a každý je viac či menej konfrontovaný s osobným eschatologickým tajomstvom svojho života.

V Starom zákone bola smrť chápaná odlišne ako ju chápeme my. Aký je jej skutočný význam v reflexii s Kristovou zvesťou. V SZ sa na smrť pozeralo ako na fenomén, ktorý škrtá čas a tým i možnosť naplniť dni života a vidieť to, čoho sa človek nádejal. Životná aktivita bola zavŕšená a človek sa dostal do zajatia a ríše mŕtvych, z ktorej sa nebolo možné vyslobodiť. V starozákonných spisoch sa stretávame s dvojitým pohľadom na smrť. V prvom prípade je tu postoj rozvážnej vyrovnanosti, ak išlo o prirodzenú smrť spravodlivého, dlhého a naplneného života

(porov.: Gn 49, 29-33), ktorý bol naopak v protive s postojom strachu zo smrti s hrozbou násilného ukončenia života spečateného Božím hnevom (porov.: Joz 7, 4-5).

Nejasnosti spojené s teologickým chápaním smrti v SZ boli po Kristovej smrti a Jeho slávnom vzkriesení pochopené v novej perspektíve a dnes pod vedením Učiteľského úradu Cirkvi poznáme všetko nutné, čo musíme vykonať, aby sme boli spasení a fyzická smrť nebola smrťou duše, ale radostným prechodom do Kristovej slávy.

Tomáš Kempenský vo svojom známom diele *Nasledovanie Krista* píše: *„Vo všetkom by si mal konať a myslieť tak, akoby si dnes mal umrieť. Keby si mal dobré svedomie, smrti by si sa veľmi nebál. Lepšie by bolo chrániť sa hriechu, než utekať pred smrťou. Ak nie si dnes pripravený, ako budeš zajtra?“*

Keď chodíme po našich cintorínoch, nachádzame hroby významných ľudí. Čo však zo „slávy“ v tomto živote, keď vieme, že ten človek počas svojho života Boha odmietal? A aj jeho pozemská „sláva“ bledne, lebo z roka na rok si na neho spomína menej a menej ľudí. Pri výmene generácií nezostane ani ústna spomienka o tomto človeku a i kamenný náhrobok sa časom rozpadne. A nemusíme byť ani slávni ľudia. Aj náš hrob o sto rokov zrejme nebude nikto navštevovať a možno ani nebude existovať. To je realita pozemského života... *„Ako tráva sú dni človeka, odkvitá sťa poľný kvet. Ledva ho vietor oveje, už ho niet, nezostane po ňom ani stopa“ (Ž 103, 15-16).*

Iste ste mnohí videli film *Umučenie Krista,* ktorý v roku 2004 prilákal do kín množstvo ľudí a na celom svete rozpútal diskusiu o reálnosti krutého zaobchádzania s Ježišom Kristom. Ak môžem hovoriť za seba, tento film ma svojim spracovaním oslovil, myslím, že bol reálny a skutočnosť pred dvetisíc rokmi bola ešte hroznejšia, ako sme ju mohli vidieť na filmovom plátne. Paradoxne však z tohto 121 minútového filmu ma najviac oslovili posledné minúty, ba možno povedať sekundy. Bola to scéna znázorňujúca Kristove vzkriesenie. Po dlhých minútach ukrutností, krvi, násilia, pochmúrnych scén a fyzickej bolesti samotného Krista i duševnej bolesti jeho matky a priateľov, úplne na konci naraz nastáva ticho, pokoj, do tmavého hrobu sa cez otvárajúci príklop dostávajú lúče slnka a štebot vtákov sprevádza akt vzkriesenia toho, ktorého všetci milovali – Bohočloveka Krista, o ktorom si Židia mysleli, že prehral. Pán života a smrti však ukázal svoju moc a tajomne vstal, čo my, gréckokatolíci, potvrdzujeme vždy nanovo pred svetom pozdravom – Voistinu voskrese!

Kiežby aj naše telá raz v ráno všeobecného vzkriesenia niekde na blízkom cintoríne, kde zrejme budeme spočívať, tak pokojne prešli zo smrti do života. Do večného života s Bohom, na novej zemi, kde nebude plač, stonanie ani bolesť. Za to všetko sa treba modliť a pevne veriť v túto zjavenú pravdu. *„Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvoľ si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo ...“* (Dt 30, 19).

Peter Krajňák ml.

Sviatosť pokánia a zmierenia

Modlitby oslobodenia

V Skutkoch apoštolov možno čítať nasledovnú udalosť apoštolov Pavla a Sílasa: *„Keď sme sa šli zasa modliť, stretli sme akúsi dievčinu, ktorá mala vešteckého ducha a veštením prinášala svojim pánom veľký zisk. Chodila za Pavlom a za nami a vykrikovala: «Títo ľudia sú služobníkmi Boha, Najvyššieho, a zvestujú vám cestu spásy»“* (Sk 16, 16-17). Táto dievčina veľmi presne podávala informácie o apoštoloch. Na tom by nebolo nič zlé, ale Písmo odhaľuje zdroj týchto informácií – veštecký duch, ktorý bol od diabla v ovčom rúchu. Apoštol Pavol však rozpoznal, že tu nie je niečo v poriadku, lebo sa to dialo veľmi často a dotieravo: *„A robila to mnoho dní. Pavla to dohnevalo, obrátil sa a povedal duchu: «V mene Ježiša Krista ti rozkazujem, aby si z nej vyšiel!» A v tej hodine vyššie.“* (Sk 16, 18).

V bežnej pastoračnej praxi je veľmi ťažké rozpoznať podobné prípady. Na to, aby sa mohli takéto prípady rozpoznávať, je potrebný dar rozlišovania. Premýšľajúc nad vecami, ktoré je potrebné kvalitatívne posúdiť, či sú dobré alebo zlé, niekedy iba dar rozlišovania môže napomôcť. Inokedy na určité konanie je veľmi ťažké dať jednoznačnú alebo priamočiaru odpoveď, lebo určitá kvalita veci závisí od toho, kto ju vykonáva a aký je cieľ, ktorý dotyčnú osobu motivuje.

Človek, ktorý sa zaoberá týmito záležitosťami, ktorý sa venuje službe uzdravovania a oslobodzovania, musí vedieť rozlišovať. Rozlišovanie je dar, ktorý sa nenadobúda skúsenosťou, je to dar Svätého Ducha. Ten, kto ho potrebuje, si ho môže žiadať od Boha, lebo on *„dáva dobré veci tým, čo ho prosia“* (Mt 7, 11), či podľa Lukášovho evanjelia *„Svätého Ducha tým, čo ho prosia“* (Lk 11, 13).V pastoračnej praxi je totiž možné sa stretnúť s dvoma prípadmi, ktoré majú úplne identické problémy a sprievodné javy. Jeden prípad si môže žiadať modlitbu za vnútorné uzdravenie, pretože človek trpí na následky hriechu. Druhý však si bude vyžadovať exorcizmus, lebo tu priamo pôsobí diabol. Ale nemôže to urobiť hocikto. Bojovať za

oslobodenie človeka od pôsobenia a následkov zlého ducha môže každý, ale každý svojím spôsobom.

1. Modlitba exorcizmu. Vyháňanie diabla nazývame exorcizmom. Z početných správ zaznamenaných v evanjeliách vieme, že Ježiš to robil dosť často. Robil to Božou mocou, ktorá ohlasovala príchod Božieho kráľovstva medzi ľudí. Moc vyháňať zlých duchov a uzdravovať následky ich pôsobenia odovzdal dvanástim apoštolom a neskôr aj učeníkom a táto moc bude sprevádzať všetkých, ktorý sa stanú učeníkmi a hlásateľmi radostnej zvesti evanjelia. V Cirkvi prvých storočí boli všetci kresťania exorcistami. Neexistoval úrad exorcistu, ako ani jednotlivci poverení vykonávať exorcizmus. Exorcizmus sa vždy považoval za osobnú charizmu jednotlivca. Pravoslávne cirkvi vo väčšine dodnes sa pridržajú tejto tradície. V Západnej cirkvi sa v 4. storočí táto charizma rezervovala biskupom a odovzdávala sa ďalej povereným osobám. Obdobne je to až do súčasnosti a platí to aj v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Exorcizmová modlitba je sväteninou. Svätenin sú veci alebo úkony, ktoré Cirkev obdarováva mocou za sprievodu oficiálnej modlitby Cirkvi. Katechizmus Katolíckej cirkvi o exorcizme ako svätenine hovorí, že je to modlitba v mene Ježiša Krista o ochranu alebo vymanenie osoby alebo predmetu z vplyvu zlého ducha. Zdôrazňuje tiež, že táto služba pochádza z poverenia Božského Spasiteľa, môže ju vykonávať len poverený kňaz prísne zachovávajúc stanovené predpisy a je potrebné dôkladne preskúmať, či je potrebná táto modlitba alebo ide o nejakú chorobu.

Modlitba slávnostného – veľkého exorcizmu je oficiálna modlitba Cirkvi, ktorá pochádza z autority Cirkvi. Je to modlitba liturgická, ktorú môže predniesť za posadnutú osobu len biskupom poverený kňaz, tieto modlitby musia byť odlíšené od liturgických i neliturgických obradov uzdravovania a je absolútne zakázané vkladať modlitby exorcizmu do obradov Eucharistie, sviatostí a Liturgie hodín. Poverený exorcista, ktorý vyslovuje liturgickú modlitbu počas exorcizmu, je oprávnený hovoriť priamo s diablom, môže klásť otázky: Ako sa voláš? Kedy si vstúpil do tejto osoby? Prečo si do nej vstúpil? Koľko vás je? atď., môže si pýtať znak, či diabol chce odísť z tejto osoby a môže priamo rozkázať, aby z osoby vyšiel... Cirkvi záleží na tom, aby chránila ľudí. Nemôže si dovoliť, aby sa hocikto postavil pred diabla nechránený a nepripravený. Preto Cirkev

dáva oprávnenenie iba niektorým osobám. Ak určitá osoba vedie exorcizmus, to nie sú žarty. Môže byť zranená, zastrašená, ba diabol môže aj ublížiť. Diabol je klamár a vrah, má moc a môže byť veľmi nebezpečný.

Vo sviatosti pokánia je každý vysluhujúci kňaz svojím spôsobom exorcistom, lebo počas spravovania sviatosti dochádza k stretnutiu so zlým cez vyznanie hriechov a rozhodnutie zanechať skutky zlého ducha. Je to exorcizmus z podstaty sviatosti. Ale aj keby nastal prípad potreby slávnostného exorcizmu, nemôže ho spovedník vykonať vzhľadom na vyššie spomenutú disciplínu exorcizmu. Môže použiť len nepriamy spôsob exorcizmu – modlitbu za oslobodenie.

2. Modlitba za oslobodenie. Kým modlitbu exorcizmu môžu prednášať len kňazi na to určení, modlitbu za oslobodenie sa môže modliť takmer každý veriaci. V tejto modlitbe sa modlí za osobu a za jej oslobodenie nepriamym spôsobom. V tejto modlitbe prosíme Boha, aby on vstúpil do boja. Týmto spôsobom modlitby je diabol vydávaný do Ježišovej moci, ktorý ho takto priamo konfrontuje namiesto človeka. Táto modlitba môže mať napríklad takúto formu: *„Pane Ježišu, prosím ťa, príď do tejto situácie a rozkáž diablovi, aby odišiel!“* alebo *„Pane Ježišu, prosím ťa, rozkáž zlému duchu, aby odišiel!“*

Pri modlitbe za oslobodenie, ktorú vykonávajú nie pre exorcizmus poverené osoby (tak duchovní ako aj laici), sa nikdy nesmie riskovať oslovovanie diabla priamo. Nesmú sa klásť otázky, ktoré môžu iba exorcisti. Mohlo by sa veľmi ľahko stať, že diabol by zaútočil na toho, kto by sa takto modlil. Pri modlitbe za oslobodenie voláme Ježiša Krista, aby on bojoval s diablom.

Mnohí kresťania sa odvolávajú na state Svätého písma: *„Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste; malomocných očisťujte, zlých duchov vyháňajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte“* (Mt 10, 8) alebo *„A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať zlých duchov...“* (Mk 16, 17) a nárokujú si v tejto autorite priamo pri modlitbe oslobodenia konfrontovať diabla. Každý veriaci kresťan túto autoritu má, to nemožno spochybniť, ale Cirkev chráni svojich členov, aby sa nevystavovali útokom diabla, ktoré môžu priniesť nepredvídateľné následky. Preto je zriadená služba poverených exorcistov. A dôležité je uvedomiť si aj poslušnosť, ktorá je v Cirkvi jedným z pilierov jej existencie a činnosti a ktorú, ako bolo vyššie uvedené, diabol napadá, aby mohol rozvrátiť spoločenstvo Kristovho mystického tela. Tu skutočne platí, že bezpečnejšie je nechať za seba konať niekoho iného – Ježiša Krista, lebo na toto *„meno sa musí zohnúť každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí...“* (Flp 1, 10).

3. Modlitba autoexorcizmu. V modlitbe za oslobodenie je možné zvoliť aj takú formu, aby človek sám nad sebou vykonal oslobodenie – autoexorcizmus. Takúto modlitbu sa môže modliť každý, kto je dobre chránený (vie o svojej autorite v Ježišovom mene, modlí sa

modlitbu Božieho bojovníka z Listu Efezanom, prikrýva sa Ježišovou krvou ...). Forma takejto modlitby môže byť nasledovná: *„V Ježišovom mene sa zriekam zlého ducha vo mne a prosím Ježiša, aby sa stal stredobodom môjho života!“* alebo *„V Ježišovom mene a mocou jeho krvi sa zriekam zlého ducha vo mne a prijímam Ježiša za stredobod môjho života!“* Takáto modlitba je vlastne akousi obnovou krstných sľubov, lebo ich podstata spočíva v zrieknutí sa zlého ducha a v prijatí Ježiša Krista.

Táto modlitba má dve časti. V prvej časti osoba rozkazuje v Ježišovom mene, aby zlý duch odišiel. V druhej časti zasa prosí Ježiša, aby ju naplnil. Táto druhá časť je veľmi dôležitá. Naplniť Božím Duchom – milosťou a láskou – uprázdnené miesto po zlom duchu, aby mu bol znemožnený návrat. Naplnenie uprázdneného miesta Ježišovým duchom je veľmi dôležité pri každej modlitbe za oslobodenie, aj pri exorcizme, aby sa stav človeka nestal ešte horším, ako bol predtým.

Kto sa môže modliť modlitbu za oslobodenie

Pri službe exorcizmu je to osoba poverená miestnym hierarchom – obyčajne biskupom. Pri službe oslobodzovania by sa mohla teoretický modliť väčšina kresťanov. Vzhľadom na nemožnosť predvídania určitých skutočností, odporúča sa, aby to bola osoba týchto kvalít:

1. Citovo a psychicky vyrovnaná. Túto službu musia vysluhovať ľudia, ktorí sú citovo a psychický vyrovnaní. Je tu totiž veľké riziko útoku zo strany diabla na túto osobu. Osoba plná strachu alebo pýchy alebo hnevu či žiarlivosti má na to veľmi veľký predpoklad.

2. Pokorná. Diabol je veľmi pyšný. Ak sa stretne s osobou naplnenou pýchou, cíti sa ako doma. Takáto osoba nemá nad ním žiadnu moc. Pyšného človeka diabol často oklame a najčastejším klamstvom je, že dovolí tejto osobe myslieť si, že sa nachádza tam, kde sa nenachádza. Pokorného človeka nedokáže prijať a preto je oslobodenie v tomto smere ľahšie.

3. Plná lásky. Diabol je plný nenávisti a zbraň, ktorá ho môže v tomto poraziť je láska. Ak teda osoba, ktorá vysluhuje túto službu nemá lásku voči osobe, ktorú oslobodzuje (postačuje láska ako k bratovi alebo sestre v Kristu), nemá to robiť.

4. Poslušná. Diabol je bytosť vo svojej podstate vrcholne neposlušná, a preto modlitba osoby slúžiacej modlitbou oslobodenia, ktorá je v niečom neposlušná Cirkvi alebo miestnemu spoločenstvu, je bezcenná.

5. Duchovne zdatná. To znamená, že takto slúžiaca osoba musí pravidelne pristupovať k sviatostiam, viesť život modlitby, byť naplnená Svätým Duchom a byť plná jeho ovocia.

o. Martin Zlacký

Náuka o anjeloch

Sväté písmo. sa zmieňuje o anjeloch v spojení s dejinami človeka a jeho spásy, hovorí skôr o pôsobení týchto duchov ako o ich prirodzenosti. Prozreteľnosť Božia, ktorá pripúšťa rozumné bytosti k účasti na svojej vláde nad svetom, nám objasňuje podiel anjelov na dejinách spásy.

Vzťah teológov k problému existencie anjelov, ich prirodzenosti a úlohy v oblasti dobra alebo zla, podliehal v dejinách zmenám. V kresťanskom staroveku sa verilo v existenciu dobrých a zlých anjelov, hovorilo sa o ich hierarchiách; až stredovekí teológovia tvorili systematické a prenikavé traktáty, v ktorých sa operovalo hlavne dedukciou a veľmi subtílnymi úvahami na tému činnosti rozumu a vôle anjelov. Dnes prevláda sklon viacej sa opierať o Sväté písmo a vyhýbať sa čisto špekulatívnym riešeniam. Predošlý dogmatizmus (noetický: plná dôvera v možnosť poznať pravdu myslením, dôvera v absolútny súhlas myslenia a skutočnosti, užívanie rozumu bez výskumu stupňa a hraníc poznania; opakom je skepticizmus) sa mení v agnosticizmus a skepticizmus a objavujú sa aj sklony považovať dobrých a zlých anjelov len za symboly dobra a zla. Je pravda, že sa v Písme sv. stretávame s rôznorodými zosobneniami prírodných a duchovných síl; je však aj množstvo textov, poukazujúcich na osobný charakter anjelov a preto je ťažko stotožňovať ich s dobrými alebo so zlými silami.

Teologické učenie o anjeloch (angelológia) musí vychádzať z toho, že prvotným prameňom angelológie nie je samo starozákonné alebo novozákonné Božie zjavenie, lebo sa v ňom anjeli jednoducho predpokladajú ako samozrejmé duchovné bytosti, ako súčasť kozmického poriadku. Zjavenie, ktoré sa vzťahuje na anjelov, predsa len má podstatnú úlohu, lebo zvonku pochádzajúce nepresné predstavy anjeloch sa očisťujú a to, čo zostane po tomto očistení, potvrdzuje sa ako legitimne tradovaná skúsenosť človeka. Učenie o anjeloch slúži k objasneniu väčších, nábožensky významnejších právd: vláda Boha nad všetkým, ohrozené postavenie človeka. Božie Zjavenie sa nezaujíma o detailné predstavy (mená, počet, hierarchia anjelov a pod.).

Teologická angelológia je zaradená do veľkej udalosti, okolo ktorej sa v existencii človeka všetko točí, totiž okolo príchodu Boha v Kristovi do jeho stvorenia. Nedovoľuje človekovi skracovať dimenzie jeho vesmíru: stojí v obsiahlejšej a širšej vospolnosti – vospolnosti spásy alebo vospolnosti nešťastia – ako je len ľudská vospolnosť. Len z tohto hľadiska možno hlbšie definovať, čo sú anjeli: že podľa základu svojho bytia patria k svetu, stoja s človekom v prirodzenej jednote skutočnosti a dejín, majú s ním jedny spoločné nadprirodzené dejiny spásy, ktoré majú svoj prvý náčrt a svoj posledný cieľ (aj pre anjelov) v Kristovi. Nakoľko však teologická antropológia a kristológia spolu sú svojou podstatou osobným okolím vysloveného a zriekajúceho sa Otcovho Slova, ktoré je v *'jednej'* osobe vysloveným a počutým Slovom. Ich rozdiel vo vzťahu k ľuďom treba chápať ako „špecifickú“ obmenu anjelom a ľuďom spoločnej („generickej“) skutočnosti, ktorá samotná dosahuje svoje najvyššie, milostivé splnenie v Božom Slove. Vychádzajúc z tohto bodu, treba objasňovať milosť anjelov ako Kristovu milosť, Krista ako hlavu anjelov, pôvodnú jednotu dejín sveta a spásy s anjelmi a ľuďmi v ich vzájomnej nadradenosti a podradenosti, ako aj zmenu, ktorou prechádza úloha anjelov v dejinách spásy.

Existencia, pôvod a počet anjelov

V katolíckom učení sú anjeli považovaní za osobné bytia, t.j. bytia s rozumom a slobodnou vôľou, ale rozdielne od ľudskej prirodzenosti a dokonalejšie ako ona. Teda anjeli nie sú ani zosobnením prírodných síl ako bohovia v polyteizme, ani personifikácie Božích vlastností a činnosti ako vysvetľujú racionalisti novoveku. Kto vychádza z predpokladov materialistického alebo panteistického monizmu, nemôže uznať existenciu osobných duchov; takisto odmietnutie autority Písma sv. a prijatie predpokladov racionalizmu, podrýva učenie o anjeloch, lebo na základe samotného rozumu ťažko možno dokázať, že anjeli existujú. Niektorí historici náboženstva sa pokúšajú naturalisticky vysvetliť vznik viery v anjelov: vidia v židovskokresťanskom učení o anjeloch stopy dávneho polyteizmu alebo odvodeniny babylonských a perzských predstáv. Existenciu anjelov popierali už saduceji .

Meno: „anjel“ (z gréckeho: *angelos* = posol, lat. *Nuntius, missus* = poslaný, legát) je meno služby, nie prirodzenosti (sv. Augustín). Podľa prirodzenosti sú totiž anjeli duchovné bytosti, stávajú sa však anjelmi tým, že vykonávajú rozličné posolstvá.

Jestvovanie anjelov je dogma. Podľa definície IV. lateránskeho a I. vatikánskeho koncilu: „Boh ... spolu od počiatku času z ničoho stvoril oboje tvorstvo, duchovné a hmotné, totiž anjelov a (hmotný) svet“.

Súčasnosť stvorenia sveta a anjelov a hmotného sveta nie je definovaná (simul môže znamenať aj: spolu, dohromady; por. Sir 18,1), ale je to učenie kvalifikované ako *sententia comunis*.

Písmo sv. – už v najstarších predexilových knihách dosvedčuje existenciu anjelov, ktorí oslavujú Boha a prinášajú ako Boží služobníci a poslovia ľuďom Božie príkazy. V dobe exilu táto viera značne vzrástla. V Písme sv. Starého zákona máme dosť časté zmienky o nadľudských rozumných bytostiach; Lóta s jeho rodinou vyvádzajú anjeli zo Sodomy; anjel Boží vystupuje v živote Agary; prorok Izaiáš pozoruje vo svojom videní okrídlených serafínov, ako oslavujú Boha; anjel vyslobodzuje troch mládencov z ohnivej pece; v knihe Danielovej čítame o nadľudských bytostiach, Michalovi a Gabrielovi; v rozprávaní o Tobiášovi hrá hlavnú úlohu anjel, ktorý o sebe hovorí: „Ja som anjel Rafael, jeden zo siedmich, ktorí stojíme pred Pánom“.

Starý zákon pozná aj neviditeľné nadľudské a zlé bytosti. Rozumnú, ale zlú bytosť, ktorá zviedla prarodičov, charakterizuje Kniha Múdrosti takto: „K neporušiteľnosti totiž stvoril Boh človeka... závisťou však diabla prišla na svet smrť: skúsia ho tí, čo sú jeho korisťou“. Uvedený text je určite výrazom židovskej tradície, ktorá videla v symbole hada osobnú, zlú a nadľudskú silu. O satanovi, nadľudskej bytosti sa zmieňuje kniha Jób; tiež čítame, že Asmodej – osoba zlomyseľná a neviditeľná – uškodil Sáre, budúcej Tobiášovej žene.

Je charakteristické, že v uvedených textoch vystupujú tieto zlé alebo dobré nadľudské bytosti ako celkom závislé na Bohu a nie ako sily s Bohom bojujúce; v ich opisovaní teda nie je nič, čo by naznačovalo, že sú to nižší bohovia polyteizmu. Spôsoby, ako sa anjeli opisujú, sú celkom druhoradou vecou a preto sa tu môžeme stretnúť s predstavami známymi z náboženskej kultúry Babylončanov a Asýrčanov (okrídlení cherubíni); napokon tu mohla byť spoločná tradícia siahajúca až k prvotnému zjaveniu.

Stvorenie anjelov dosvedčuje nepriamo Ex 20,11: „Lebo za šesť dní utvoril Pán nebo a zem, more a všetko, čo je v nich“; priamo Kol 1,16: „V ňom (Kristovi) bolo stvorené všetko, čo je na nebesiach a čo je na zemi, viditeľné a neviditeľné, tróny a panstvá, kniežatstvá a mocnosti“. Por. Ž 148,25. Na otázku, kedy boli anjeli stvorení, dnes sa považuje za pravdepodobnejšie, že anjeli boli stvorení zároveň so stvorením hmotného sveta na začiatku svetového času.

V Písme sv. Nového zákona je viacero zmienok o anjeloch ako nadľudských bytostiach stvorených Bohom a nižších ako Boží Syn. Anjel Gabriel prináša radostnú zvesť Zachariášovi a Márii, keď jej zvestuje počatie Božieho Syna. Pri Ježišovom narodení sa objavujú anjeli; takisto mu slúžia. Keď pred začiatkom svojho verejného účinkovania zvíťazil nad pokušeniami. Dobrí anjeli vidia Boha a zlí sú zvrhnutí do tmavej priepasti. Anjeli majú byť aj pri poslednom súde, hoci jeho deň nepoznajú. Prirodzenosť anjelov je iná ako

ľudská, lebo sú označení ako duchovia a podľa spôsobu, ako sa objavujú a miznú, je zrejmé, že majú moc nad hmotou a nepodliehajú jej zákonom.

Tradícia – Je od počiatku jednomyseľná v tom, že jestvujú anjeli stvorení Bohom. Starokresťanskí apologéti pripomínajú pri obhajobách na námietky ateizmu aj vieru v existenciu anjelov. Prvú monografiu o anjeloch napísal okolo r. 500 Pseudo-Dionýzius Areopagita pod titulom: De coelesti hierarchia. Medzi latinskými Otcami zvlášť sv. Augustín sa pomerne najviac zaoberal životom, službou a prirodzenosťou anjelov; rovnako sv. Gregor Veľký sa podrobnejšie zaoberal učením o anjeloch. Od neho pochádza známa veta: „Jestvovanie anjelov a archanjelov dosvedčuje takmer každá stránka Svätého písma.“.

Rozum – Ľudský rozum nemôže s istotou usudzovať na jestvovanie anjelov, iba s veľkou pravdepodobnosťou. Stvorenie anjelov je slobodným činom Božím. Vo svete vidíme bytosti s odstupňovanými dokonalosťami: nerasty, rastliny, zvieratá, ľudí. Zdá sa teda primerané, aby jestvovali aj číro duchovné tvory, t.j. anjeli. Teda len zo stupňovitej dokonalosti akú nachádzame v stvoreniach, môžeme s veľkou pravdepodobnosťou predpokladať existenciu čisto duchovných bytostí. Sám ľudský rozum uznáva za primerané, že medzi Bohom – najvyšším a najdokonalejším duchom – a človekom, je spojovací článok, t.j. svet čistých, ale stvorených duchov. Jestvovanie čistých duchov uznávali aj pohania, Babylonci, Gréci a Rimania.

Počet anjelov

Počet anjelov sa v Písme sv. uvádza veľmi všeobecne a hyperbolicky, takže v tejto otázke nevieme nič presného. Podľa výpovedí Svätého písma je počet anjelov veľmi veľký; hovorí o myriadách o tisícoch a tisícoch, o légiách. Rôzne biblické mená naznačujú odstupňovanie a poriadok medzi anjelmi. Na základe Písma sv. bolo možné prijať, že sú určité rozdiely medzi anjelmi v dokonalosti ich bytia. Na základe biblických pomenovaní teológovia od Pseudo-Dionýza rozlišujú podľa jeho príkladu tri hierarchie anjelov a v každej z nich sú tri chóry alebo rady anjelov: Serafíni, Cherubíni, Tróny – Panstvá, Kniežatstvá, Mocnosti – Sily, Archanjeli, Anjeli.

Otcovia veľmi často hovoria o veľkom počte anjelov a o viacerých anjelských rádoch. Niektorí z podobenstva Kristovho o stratenej ovci usudzujú, že 99 oviec sú anjeli a jedna stratená ovečka je ľudské pokolenie, takže anjeli svojím počtom ľudské pokolenie prevyšujú. Z tvrdenia, že stvoriteľský akt je vlastný samotnému Bohu a že anjeli sú bytosti kontingentné, vyplýva, že môžu byť stvorení jedine Bohom. Z dogmy o stvorení anjelov vysvitá, že boli stvorení „od počiatku času“, teda majú začiatok, počítaný od okamihu, v ktorom – z Božej stvoriteľskej vôle – dostali jestvovania. Podľa teológov, však nie je dogmou, že anjeli začali jestvovať v tom istom okamihu, v ktorom bol stvorený hmotný svet. Lebo ten výraz, že Boh „spolu“ stvoril anjelov a (hmotný) svet, možno i tak vykladať, že „aj“ anjeli sú stvorení aj hmotný svet je stvorený. Je však pravdepodobnejšie, že anjeli boli stvorení spolu s hmotou, lebo s hmotným svetom tvoria jeden celok tvorstva (universum) a tento celok Boh – podľa mienky sv. Tomáša – naraz stvoril. Podľa učenia sv. Tomáša, ktoré súvisí s jeho učením o princípe individuácie, anjeli sa špecificky rozlišujú jeden od druhého. Každý anjel tvorí pre seba samého species. Iní teológovia naproti tomu učia, že alebo len všetci anjeli spolu tvoria species (Albert V.), alebo že jednotlivé hierarchie alebo chóry tvoria zvláštny species (škola františkánska, Suarez). Rozdelenie anjelov na chóry sa zakladá na ich prirodzených i nadprirodzených daroch. Čím vyšší rád, tým lepšie schopnosti prirodzené, tým výbornejšie dary nadprirodzené a tým dôležitejšie úlohy a služby, ktoré sú anjelom zverené. Takto sv. Tomáš podľa Dionýza a sv. Gregora Veľkého.

Prevzaté z internetového zdroja

Slovenskí svätí (pokračovanie) – sv. Ján Almužník

Ján Almužník (John the Merciful, John the Almsgiver, John V of Alexandria, Johannes Eleemon) sa narodil približne okolo roku 560 a pochádzal z Cypru. Bol biskupom v Alexandrii v 7. storočí a preslávil sa tým, že dokázal do vtedajšej spoločnosti zaviesť princípy, aké vládli medzi ľuďmi len v časoch svätého účinkovania apoštolov Ježiša Krista. V Novom zákone v Skutkoch apoštolov sa v 4. kapitole o. i. píše: "Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu. A nik z nich nehovoril, že niečo z toho, čo mal, je jeho, ale všetko mali spoločné." Svätý Ján Almužník tento stav docielil vlastným príkladom. Po zaujatí postu alexandrijského patriarchu totiž vydal svojim kňazom tento príkaz: "Bratia moji! Nepatrí sa, aby sme sa viac starali o niečo iné ako o Spasiteľa Ježiša Krista. Iďte preto po meste a spíšte mi mená všetkých mojich pánov, nevynímajúc ani jedného." No a keď mu bratia nerozumeli, akých pánov má ich nový biskup na mysli, Ján Almužník situáciu vysvetlil slovami: "Tých, čo vy voláte žobrákmi a chudobnými, ja volám pánmi. Naozaj ich za takých považujem, lebo oni nám môžu pomôcť do neba."

Keď týchto "pánov" zrátali, bolo ich v Alexandrii okolo sedem tisíc. Im sa Ján Almužník ponúkol za otca a všetky svoje príjmy začal medzi nich rozdeľovať. Len

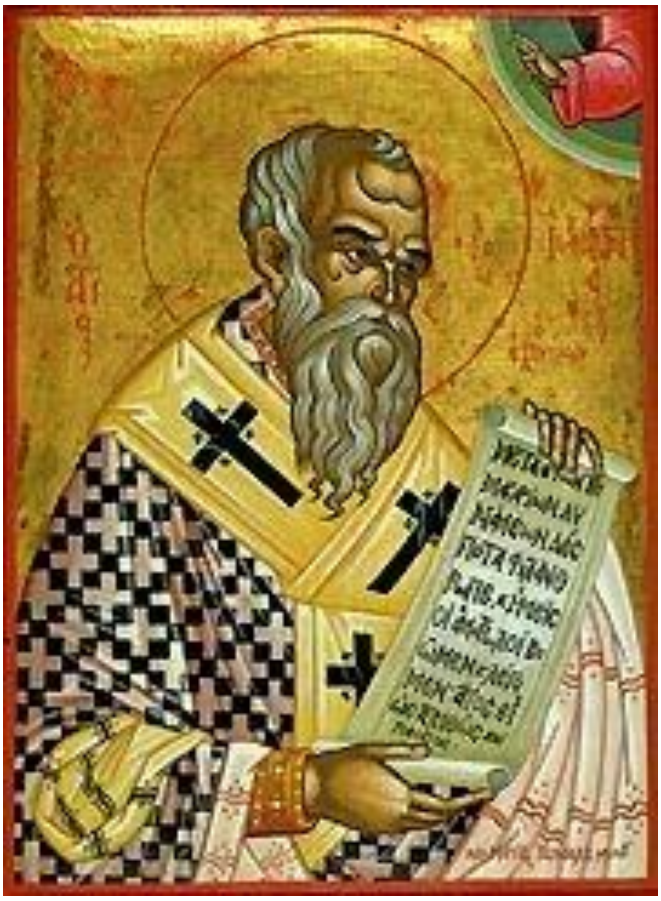

takto osobným príkladom pohol srdciami boháčov, ktorí pochopili, že rozdávať je viac ako dostávať. Pri nástupe Jána Almužníka do úradu bolo v Alexandrii sedem kostolov. Pri odchode tohto svätca z úradu bolo v Alexandrii sedemdesiat Božích chrámov. A pri nich nemocnice, starobince, chudobince. Zomrel okolo roku 620. Pochovali ho v Carihrade, potom jeho zachované telo daroval turecký sultán kráľovi Matejovi Korvínovi pri príležitosti jeho korunovácie.

Od druhej polovice 15. storočia bolo jeho telo uložené v kráľovskej kaplnke v Budíne, odkiaľ sa po bitke pri Moháči roku 1526 dostalo na Bratislavský hrad a roku 1530 do

Dómu sv. Martina, kde mu v 17. storočí ostrihomský arcibiskup Imrich Esterházy vybudoval náhrobnú kaplnku, vyzdobenú slávnym rakúskym sochárom Georgom Raffaelom Donnerom.

Z jeho zachovaného tela dala Bratislava v októbri roku 2005 rebrovú kosť ruským pravoslávnym mníchom. Inú relikviu dostal už skôr svätcov rodný Cyprus.

Z jeho života:Ján Almužník slúžil sv. Liturgiu. V sv. Liturgii ako sa obrátil k ľuďom, videl medzi nimi toho človeka, o ktorom počul, že sa na neho hnevá. Svätý patriarcha zišiel od oltára, pristúpil k nemu, objal ho a nepustil ho, dokiaľ mu ten neprisľúbil, že sa nebude hnevať. Potom sa vrátil k oltáru a pokračoval v slúžení sv. Liturgie s týmito slovami Otčenáša: "a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame našim vinníkom.", sa prítomní pustili do plaču. Po sv. liturgii každý jeden z nich šiel k svojmu nepriateľovi a zmieril sa s ním.

Prevzaté z www.knazi.sk

Prihláška dieťaťa na prípravu na 1. sv. spoveď a prijímanie

Dole podpísaný (-á), ..., bytom .....

....., týmto záväzne prihlasujem svoje dieťa *(meno dieťaťa)* ....., nar. ..... na prípravu na prvú sv. spoveď a prvé sv. prijímanie vo farnosti Humenné-Mesto. Dieťa je zapísané na vyučovanie náboženstva *gr.kat. / rím.kat. / etika** na škole .....

Telefonický kontakt: .....

.....

podpis rodiča

**Nehodiace sa prečiarknuť!*

Prihlášky je potrebné odovzdať čím skôr na FÚ alebo v sakristii chrámu, príp. mailom (humenne@grkatpo.sk). Prosíme taktiež doručiť **krstný list dieťaťa** podľa farnosti krstu (krsty vo farnosti Humenné-Mesto sú zapísané v našej matrike) do 15.11.2011.

Stretnutia s deťmi sú v utorky o 17:00 vo farskom chráme na Lipovej ulici.

Sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie

Dom Spolutr. Bohorod., Lesná 19, Humenné, č. 7755808, 0918189019,
e- mail: sluzobnice@gmail.com, www.sluzobnice.sk

Čas je krátky!

„ Kde je láskavosť, tam veľmi rýchlo rastie svätosť! “

V jednej reštaurácii bolo plno ľudí. Čašníčka staršia žena, veselo obsluhovala a napĺňala poháre s malinovkou. Jeden z prítomných, zjavne sa niekam ponáhľal, podišiel a hlasným hlasom prehovoril: Priveľa pohárov naraz napĺňate! Priveľa hluku v miestnosti. Priveľa ľudí pohromade! Ona však odrážala všetky tie hnevlivé narážky poznámkou: „ Nemám čas hádať sa!“ A pritom sa usmievala ďalej a dobrá nálada trvala ďalej.

Jedna stará pravda, na ktorú sa ľahko zabúda hovorí: Človek sa nesmie nechať vyprovokovať! Múdrejší však vie: Deň je krátky, život je krátky prečo si ho skracovať zbytočným hnevom? Lebo hnev nahlodáva zdravie. A prečo si deň pokaziť hádkou, zvadou, rozpormi? Hnev je požierač a otrava života, čas je balzam a tvorca pokoja.

Svätosť spočíva v milovaní, čiže v prekvitajúcej a kvitnúcej láske. „Keby jestvovalo niečo lepšie ako láskavosť, Ježiš by nám to bol povedal. On nás chce naučiť dve veci: nežnosť povahy a pokoru srdca. Lebo skutočná poníženosť síce povie: Ja nedokážem nič, ja som obyčajná nula. Ale hneď prepustí miesto veľkodušnosti a podnikavosti Svätého Ducha, ktorý povie: Neexistuje a nemôže existovať nič, čo by si nedokázala, ak svoju dôveru vložíš do Pána Boha.“

„Vykonať dobro a vykonať ho veselo je dvojakým dobrom.“

„Pokoj je plodom lásky k Bohu, ktorý nás niekedy vystaví našej slabosti, aby sme sa silnejšie chytili jeho ruky.“

Spracovala sr. Simeona

Detské okienko

4		3		9	6			8
								2
8			7		3			6
				7		2		4
		5				8		
7		1		3				
5			9		8			3
6								
2			3	5		7		9

Vtipy:

Príde policajt do práce a hovorí :
- Chlapi, ja som geniálny !
- Ako si na to prišiel, prosím ťa ?
- Predstav si, kúpil som si puzzle, kde bolo napísané 3-5 rokov. A ja som to zložil za rok!! ☺

Anička vraví Jankovi: Janko príď v nedeľu k nám, nikto nebude doma!
Janko v nedeľu prišiel a nikto nebol doma. ☺

Šéf príjme blondínku ako upratovačku a hneď jej dá prácu: "Umyte podlahu vo výťahu!" - "V tomto poschodí alebo vo všetkých?" ☺

Ide blázon po ulici a ťahá za sebou reťaz. Stretne ho policajt a hovorí:
-Blázon, prečo ťaháš tú reťaz?-
-A čo ju mám tlačiť? ☺

- Jožko, čo tam gumuješ?
- Prosím, pán učiteľ, veď ste mi povedali, aby som si tú 5-ku opravil. ☺

Matúš Sejka

Liturgický program na týždeň po 20. nedeli po Päťdesiatnici

Pondelok 31.10.	Svätí apoštoli Stachys, Amplias a spoločníci Svätý mučeník Epimach **Blažený hieromučeník Teodor, mukačevský biskup**	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Fedor, Mária, Michal, Helena, Anna, Ivan* Sv. liturgia slovenská *+ Michal, Jozef, Anna* *+ Mária, Ján, Peter, Zuzana, Fedor, Eva*
Utorok 1.11.	**Svätí divotvorcovia a nezištníci Kozma a Damián**	6:30 **15.00** 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Hramoty* ***Mestský cintorín-panychída*** Sv. liturgia slovenská *+ Hramoty*
Streda 2.11.	Svätí mučeníci Akindyn, Pegasios, Aftonios, Elpidéfor a Anempodist	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Štefan, Štefan, Mária, Andrej, Mária, Ján* Sv. liturgia slovenská *+ Michal, Ján, Helena*
Štvrtok 3.11.	Svätí mučeníci biskup Akepsimas, presbyter Jozef a diakon Aitalas Založenie chrámu svätého veľkomučeníka Juraja v Lydde	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Peter, Anna, Andrej, Peter, Anna (panychída)* Sv. liturgia slovenská ** Mária, Peter*
Piatok 4.11.	Prepodobný otec Joannikios Veľký. Svätí mučeníci Nikander, myrský biskup a Hermaios, presbyter **PRVÝ PIATOK** **Zdržanlivosť od mäsa**	6:30 17:45 18:00	Sv. liturgia staroslovienska ** Ctitelia Božského srdca* ***Euch. adorácia*** Sv. liturgia slovenská *+ Andrej, Ján, Anna, Mikuláš, Ondrej, Ján, Helena*
Sobota 5.11.	Svätí mučeníci Galaktión a Epistéma	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska *+ Michal* **Veľká večiereň** Sv. liturgia slovenská *+ Anna, Michal, Mikuláš, Mária*
Nedeľa 6.11.	**DVADSIATA PRVÁ NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI** Svätý Pavol Vyznávač, konštantínopolský arcibiskup	7:30 **9:00** 11:00 **17:15** 18:00	Sv. liturgia slovenská ** Helena* Sv. liturgia staroslovienska ***za veriacich*** Sv. liturgia slovenská ** Ivanka (18 r.)* **Malá večiereň** Sv. liturgia slovenská ** Lenka, Tatiana*

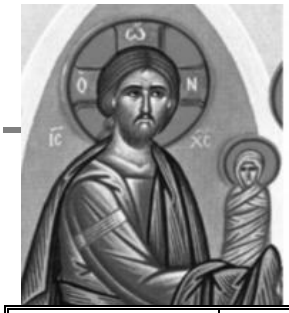

Liturgický program na týždeň po 21. nedeli po Päťdesiatnici

Pondelok 7.11.	Tridsiati traja svätí mučeníci z Melitíny Prepodobný otec Lazár Divotvorca, ktorý sa postil na vrchu Galésion	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska + *Michal, Mária, Juraj* ***Veľká večiereň s lítiou*** Sv. liturgia slovenská + *Ján (panychída)*
Utorok 8.11.	**Zbor svätého archanjela Michala a ostatných beztelesných mocností**	6:30 7:30 16:30 18:00	**utiereň** Sv. liturgia staroslovienska * *Justína s rod.* Sv. liturgia slovenská ***Za veriacich*** Sv. liturgia slovenská * *o. Michal*
Streda 9.11.	Prepodobná matka Matróna. Prepodobná Teoktista	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska + *Ladislav – ročná (panychída)* Sv. liturgia slovenská + *Ján*
Štvrtok 10.11.	Svätí apoštoli Erast, Olympas, Rodión a spoločníci	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska * *Oľga s rod., Justína* Sv. liturgia slovenská + *Rudolf, Mária, Mikuláš, Jozef*
Piatok 11.11.	Svätí mučeníci Ménas, Viktor a Vincent. Svätá mučenica Štefánia. Prepodobný otec a vyznávač Teodor Studitský **Zdržanlivosť od mäsa**	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska * *Justína s rod.* ***Večeradlo*** Sv. liturgia slovenská * *Jozef, Mária, Veronika, Kristína*
Sobota 12.11.	Svätý Ján Milosrdný, alexandrijský patriarcha. Prepodobný otec Níl **Svätý hieromučeník Jozafát, polocký arcibiskup**	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia *staroslovienska* + *Ignác, Maruška, Mikuláš, Anna, František* **Veľká večiereň** Sv. liturgia slovenská + *Róbert, Mária*
Nedeľa 13.11.	**DVADSIATADRUHÁ NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI** **Svätý Ján Zlatoústy, konštantínopolský arcibiskup**	7:30 **9:00** 11:00 **17:15** 18:00	Sv. liturgia slovenská * *Anna, Milada* Sv. liturgia staroslovienska ***za veriacich*** Sv. liturgia slovenská * *Štefan, Tatiana, Eva s rod.* **Malá večiereň** Sv. liturgia slovenská * *Monika s rod.*

Kontakt

Gréckokatolícka cirkev – protopresbyterát Humenné.
Farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Osloboditeľov 28, 066 01 Humenné

Telefón: **kancelária:** 057/ 775 3628
farár: 057/ 788 9061
kaplán: 057/ 788 9060
WEB: **www.grkat.he.sk/uvod**

e-mail: **úrad:** humenne@grkatpo.sk
dekan: martinzlacky@gmail.com
kaplán: mikulas.fejko@gmail.com
výpomocný duchovný: hrib.peter@gmail.com

Úradné hodiny

Pondelok, streda, štvrtok: 8:00 – 9:00 / 14:00 - 15:00

Utorok, piatok: 8:00 – 10:00

Na prvý piatok, štátne a cirkevné sviatky je kancelária zatvorená.

Prosíme vás o dodržanie podmienok:

- ak žiadate **KRST** - minimálne 2 týždne vopred;
- ak žiadate **SOBÁŠ**

1) a máte všetky iniciačné sviatosti
– krst, myropomazanie, sv. prijímanie - minimálne 2 mesiace vopred;
2) a niektorá z nich Vám chýba - minimálne 4 mesiace vopred;
LITURGIE – úmysly na Božské liturgie prijímame ***iba v cerkvi.***
KRSTNÝ, SOBÁŠNY LIST – je možné vyžiadať si aj telefonicky a vyzdvihnúť si ho na ďalší deň.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého,
kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.
Číslo účtu farnosti: 0086909038/0900

SME TU PRE VÁS

Informačno-formačný časopis farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Humennom

Dobrovoľný príspevok

Pre vnútornú potrebu vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Humenné

Zodpovedný za vydanie**: o. Martin Zlacký, o. Mikuláš Fejko**